

Identitet - Leve saman

Tverrfaglege tema:

- Folkehelse og livsmeistring
- Demokrati og medborgarskap

Kompetansemål:

- Reflektere over likskapar og ulikskapar i identitetar, levesett og kulturuttrykk og drøfte moglegheiter og utfordringar ved mangfald
- Reflektere over korleis identitet, sjølvbilete og eigne grenser blir utvikla og utfordra i ulike fellesskap, og presentere forslag til korleis ein kan handtere påverknad og uønskte hendingar
- Utforske korleis teknologi har vore og framleis er ein endringsfaktor, og drøfte innverknaden teknologien har hatt og har på enkeltmenneske, samfunn og natur
- utforske ulike plattformer for digital samhandling og reflektere over korleis digital deltaking og samhandling påverkar forma på og innhaldet i samfunnsdebatten
- reflektere over kva for aktørar som har makt i samfunnet i dag, og korleis desse grunngir standpunkta sine
- utforske og reflektere over eigne digitale spor og høvet til å få sletta spora og å verne om retten ein sjølv og andre har til privatliv, personvern og opphavsrett

Anbefalt tidsbruk	Innhald og tema	Arbeidsmåtar	Vurdering
6 veker	<ul style="list-style-type: none"> ● Levesett ● Psykisk helse- stress og press ● Venskap ● Ytre og indre påverknad –influensar, media og ideal ● Kritisk tenking 	Framlegg til fleirfagleg: <ul style="list-style-type: none"> ● krle, norsk, utdanningsval Fordjuping: <ul style="list-style-type: none"> ● Eigen identitet og ulike roller, og korleis handtere endring og påverknad 	Munnleg: <ul style="list-style-type: none"> ● samtale ● lydfil

Demokrati og deltaking

Tverrfaglege tema:

- Demokrati og medborgarskap
- Folkehelse og livsmeistring

Kompetansemål:

- Reflektere over korleis menneske har kjempa og kjempar for endringar i samfunnet og samstundes har vore og er påverka av geografiske forhold og historisk kontekst
- Beskrive trekk ved det politiske systemet og velferdssamfunnet i Noreg i dag og reflektere over sentrale utfordringar
- Utforske korleis teknologi har vore og framleis er ein endringsfaktor, og drøfte innverknaden teknologien har hatt og har på enkeltmenneske, samfunn og natur
- Utforske ulike plattformer for digital samhandling og reflektere over korleis digital deltaking og samhandling påverkar forma på og innhaldet i samfunnsdebatten
- Reflektere over kva for aktørar som har makt i samfunnet i dag, og korleis desse grunngir standpunktane sine
- beskrive trekk ved det politiske systemet og velferdssamfunnet i Noreg i dag og reflektere over sentrale utfordringar
- beskrive sentrale lover, reglar og normer og drøfte kva konsekvensar brot på desse kan ha for den enkelte og for samfunnet på kort og lang sikt

Anbefalt tidsbruk	Innhald og tema	Arbeidsmåtar	Vurdering
10 veker	<ul style="list-style-type: none"> ● lokalt klasseråd, elevråd ● Medverknad og engasjement ● Demokrati i praksis → Spesielt fokus når det er val ● Politiske parti og ideologiar ● Kamp for rettar ● Demokratiske idéar i historisk perspektiv ● Demokratiske rettar ● Rettar i arbeidslivet ● Medborgarskap ● Medverknad ● Nasjonalt (og internasjonalt) samarbeid 	<p>Forske:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Korleis har dei politiske partia utvikla seg gjennom åra, kva viser trendane? Lese av diagram ● Kven vel å bruke stemmeretten sin? Mann, dame, ungdommar mellom 18 og 25? <p>Fordjuping:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Sette seg inn i dei ulike partia. Finne ut kva dei står for og kva "side" dei er på i politikken. ● Sette seg inn i lokaldemokratiet - kven styrer, kven samarbeider og kva vil dei oppnå 	<ul style="list-style-type: none"> ● Munnleg presentasjon ● Diskusjon i mindre og større grupper ● Paneldebatt

Mangfald

Tverrfagleg:

- Folkehelse og livsmeistring

Kompetansemål:

- Reflektere over likskapar og ulikskapar i identitetar, levesett og kulturuttrykk og drøfte moglegheiter og utfordringar ved mangfald.
- Reflektere over korleis identitet, sjølvbilete og eigne grenser blir utvikla og utfordra i ulike fellesskap, og presentere forslag til korleis ein kan handtere påverknad og uønskte hendingar.
- Reflektere over kva for aktørar som har makt i samfunnet i dag, og korleis desse grunngir standpunkta sine.

Anbefalt tidsbruk	Innhald og tema	Arbeidsmåtar	Vurdering
	<ul style="list-style-type: none"> ● Nasjonal identitet ● Fattig og rik ● Innvandring ● Rasisme ● Seksualitet ● Ytre og indre påverknad –influensar, media og ideal ● Kritisk tenking, kjeldekritikk innom det i fleire av emna ● Stress og press 	<p>Framlegg til fleirfagleg:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Krle, engelsk, norsk <p>Forske:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Korleis definere det fleirkulturelle samfunnet oss som nasjon? ● religion, tradisjonar /kle, språk, arbeid <p>Fordjuping:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Korleis påverkar sosiale media dei som veks opp i dag? ● Realityprogram, podcast, Facebook, Instagram, Twitter, Tik Tok 	<ul style="list-style-type: none"> ● Dramatisering - munnleg vurdering ● Skriftleg prøve

Berekraft

Tverrfaglege tema:

- Berekraftig utvikling

Kompetansemål:

- Beskrive ulike dimensjonar ved berekraftig utvikling og korleis dei påverkar kvarandre, og presentere tiltak for meir berekraftige samfunn.
- Utforske korleis teknologi har vore og framleis er ein endringsfaktor, og drøfte innverknaden teknologien har hatt og har på enkeltmenneske, samfunn og natur.
- Reflektere over korleis identitet, sjølvbilete og eigne grenser blir utvikla og utfordra i ulike fellesskap, og presentere forslag til korleis ein kan handtere påverknad og uønskte hendingar.
- Vurdere korleis arbeid, inntekt og forbruk kan påverke personleg økonomi, levestandard og livskvalitet. Utforske ulike plattformer for digital samhandling og reflektere over korleis digital deltaking og samhandling påverkar forma på og innhaldet i samfunnsdebatten

Anbefalt tidsbruk	Innhald og tema	Arbeidsmåtar	Vurdering
6 veker (8)	Berekraft – Norge <ul style="list-style-type: none"> • Ressursar i Stad kommune • Ressursar i Noreg, korleis bruke dei berekraftig • Næringsvegar nasjonalt -landsdelar • Geografi/ kart • Teknologisk utvikling • Privatøkonomi/forbruk/berekraft 	Framlegg til fleirfagleg: <ul style="list-style-type: none"> • Naturfag Forske: Fordjuping: <ul style="list-style-type: none"> • Ulike typar ressursar • Den naturlege skulesekken • Temadag på tvers av fag 	<ul style="list-style-type: none"> • Presentasjon • Fagsamtale

Konflikt og konflikthandtering**Tverrfaglege tema:**

- Folkehelse og livsmeistring

Kompetansemål:

- vurdere på kva måtar ulike kjelder gir informasjon om eit samfunnsfagleg tema, og reflektere over korleis algoritmar, einsretta kjelder eller mangel på kjelder kan prege forståinga vår
- drøfte korleis framstillingar av fortida, hendingar og grupper har påverka og påverkar haldningane og handlingane til folk
- gjere greie for årsaker til og konsekvensar av sentrale historiske og notidige konflikter og reflektere over om endringar av nokre føresetnader kunne ha hindra konfliktane
- reflektere over korleis menneske har kjempa og kjempar for endringar i samfunnet og samstundes har vore og er påverka av geografiske forhold og historisk kontekst
- gjere greie for fornorsking av samane og dei nasjonale minoritetane og uretten dei har vore utsette for, og reflektere over kva konsekvensar det har hatt og har på individ- og samfunnsnivå
- beskrive sentrale lover, reglar og normer og drøfte kva konsekvensar brot på desse kan ha for den enkelte og for samfunnet på kort og lang sikt

Anbefalt tidsbruk

4 veker

Innhald og tema

- Konflikter i nærmiljøet;
- Samar, regulering av jordbruksareal, konfliktrådet

Arbeidsmåtar**Framlegg til fleirfagleg:**

- Utdanningsval

Vurdering:

- Dramatisering
- Skriftleg / munnleg prøve

Lokal tilhøyrse**Tverrfaglege tema:**

- Demokrati og medborgarskap

Kompetansemål:

- bruke samfunnsfaglege metodar og digitale ressursar i eigne undersøkingar, presentere funn ved bruk av digitale verktøy og drøfte kor gyldige og relevante funna er
- samanlikne korleis politiske, geografiske og historiske forhold påverkar levkår, busetjingsmønster og demografi i forskjellige delar av verda i dag
- drøfte korleis framstillingar av fortida, hendingar og grupper har påverka og påverkar haldningane og handlingane til folk
- reflektere over korleis menneske har kjempa og kjempar for endringar i samfunnet og samstundes har vore og er påverka av geografiske forhold og historisk kontekst

Anbefalt tidsbruk	Innhald og tema	Arbeidsmåtar	Vurdering
	<ul style="list-style-type: none"> • Vikingane (Gulatinget) • Landskapet- korleis det er forma • Geografisk område - kart, kommunegrenser, fjell, fjord • Dronning Ingrid 	Framlegg til fleirfagleg: <ul style="list-style-type: none"> • Krle • Besøk til Fjordane Folkehøgskule og Sagastad Forske: Fordjuping: <ul style="list-style-type: none"> • Presentasjon av eit sjølvvalt tema med drøfting 	<ul style="list-style-type: none"> • Munnleg aktivitet • Vurdering av presentasjon